


Asettamis päätös

23.6.2021

 VN/15442/2021
 VN/15442/2021-VM-1

Digitaalisen henkilöllisyyden lainsäädäntöryhmän ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmän asettaminen

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöryhmän valmistelemaan sellaiset lainsäädännön muutokset, joita digitaalisen henkilöllisyyden hankkeessa suunniteltujen ratkaistujen tuottaminen ja käyttöönotto edellyttävät. Lisäksi valtiovarainministeriö on asettanut tälle lainsäädäntöryhmälle alatyöryhmän, jonka tehtävänä on arvioida näistä lainsäädännön muutoksista johtuvia vaikutuksia.

Tällä asettamis päätöksellä täydennetään 8.10.2020 annettua päätöstä, jolla on asetettu hanke digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämiseksi (VM161:00/2020). Lainsäädäntöryhmä ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmä asetetaan osaksi tätä digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hanketta. Hankkeen tavoitteiden mukaista toteutusta ohjaa 8.10.2020 asetettu ohjausryhmä.

Toimikausi

Lainsäädäntöryhmän ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmän toimikausi on 1.8.2021 – 31.8.2022.

Tausta

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknisen kehityksen tuomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen. Tavoitteena on nostaa julkisen sektorin teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyyttä sekä kehittää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.

Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on edistää Suomen kansalaisille ja kaikille Suomessa asuville mahdollisuutta sähköiseen tunnistautumiseen sekä edistää toimivien tunnistusratkaisujen kehittymistä. Hallitusohjelmassa on lisäksi nostettu

Postiosoite
 Postadress
 Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
 Besöksadress
 Office

Puhelin
 Telefon
 Telephone

Faksi
 Fax
 Fax

s-posti, internet
 e-post, internet
 e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

29 516 001
 35 829 516 001

valtiovarainministerio@vm.fi

esiin henkilön mahdollisuudet hallita omia julkisissa palveluissa olevia tietojaan sekä riittävät tukipalvelut sähköisten julkisten palveluiden käyttöön yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Valtiovarainministeriö on 8.10.2020 asettanut hankkeen digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on muun muassa tuottaa yhdenvertaiset edellytykset ja mahdollisuudet jokaiselle hyödyntää digitaalista henkilöllisyyttä yhteiskunnan palveluissa ja luoda mahdollisuuksia laajentaa viranomaisen vahvistamien henkilötietojen joukkoa, joka asiointissa voidaan välittää toiselle osapuolelle. Hankkeen asettamispäätöksen mukaan sen 2. työpaketissa valmistellaan kehitettävien ratkaisujen ja toimintamallien mahdollisesti edellyttämät lainsäädäntömuutokset hallituksen esityksen muotoon valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä.

Euroopan komissio julkaisi 3.6.2021 ehdotuksen COM(2021) 281 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamiseksi. Ehdotus koskee pääasiassa lainsäädäntökehikon luomista eurooppalaiselle digitaaliselle identiteetille (ns. EUid). EUid olisi identiteettilompakosovellus, jonka jäsenvaltiot tuottaisivat laajasti yhteiskunnan käyttöön. Digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen tavoitteet ovat yhdenmukaisia ehdotuksen kanssa ja EU-lainsäädännön kehitys on huomioitava hankkeen toteutuksessa.

Lainsäädäntöesityksistä aiheutuvat mahdolliset määräraharapheet tulisivat käsiteltäviksi vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä.

Tehtävä

Lainsäädäntötyöryhmän tehtävänä on laatia ehdotukset sellaiseksi lainsäädännöksi, joka mahdollistaa digitaalisen todisteen luomisen sekä sen hyödyntämisen yhteiskunnan palveluissa henkilöllisyyden ja varmennettujen identiteettitietojen osoittamiseksi. Työryhmän olisi laadittava ehdotukset myös muiksi lainsäädännön muutoksiksi, joita digitaalisen henkilöllisyyden hankkeessa suunniteltujen ratkaistujen tuottaminen ja käyttöönotto edellyttävät.

Työryhmän on kuitenkin työssään huomioitava Euroopan komission ehdotus COM(2021) 281 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamiseksi sekä tästä johtuvat EU-lainsäädännön muutokset. Työryhmän tehtävänä on arvioida, miltä osin hankkeen tavoitteita toteuttavat lainsäädännön muutokset on mahdollista laatia siten, että hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle syysistuntokaudella 2022. Lainsäädäntötyöryhmän on laadittava tällaiset ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon ja luovutettava luonnos valtiovarainministeriölle 15.1.2022 mennessä.

Mikäli edellä kuvatun kokonaistavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista asetetussa aikataulussa asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisen aikataulun tai muun vastaavan syyn johdosta, lainsäädäntötyöryhmän tehtävänä on lisäksi laatia ehdotuksensa sellaisista lainsäädäntöä koskevista toimenpiteistä, joilla kokonaistavoite voitaisiin saavuttaa. Ehdotukset voitaisiin tarkoituksenmukaisilta osin laatia hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän ehdotus jatkotoimenpiteistä olisi luovutettava valtiovarainministeriölle sen toimikauden aikana.

Työryhmän tehtävänannon lähtökohtana on pyrkimys mahdollistaa seuraavat ratkaisut hyödynnettäväksi sekä julkisen että yksityisen sektorin palveluissa:

- Väestötietojärjestelmään rekisteröidyille henkilöille väestötietojärjestelmässä olevan identiteettitiedon pohjalta luotava digitaalinen todiste, joka tallennetaan tai linkitetään henkilölle luotavaan digitaaliseen lompakkoon, ja joka toimii digitaalisena henkilöllisyystodistuksena;
- digitaalinen lompakko, jolla digitaalista identiteettiä voidaan käyttää ja siihen liitettyjä varmennettuja väittämiä voidaan osoittaa tai välittää digitaalisiin palveluihin;
- digitaaliseen lompakkoon vietävä mobiilihenkilökortti henkilöille, jotka täyttävät henkilökortin myöntämisen edellytykset tai joille on jo myönnetty henkilökortti;
- digitaalisen henkilöllisyystodistuksen rinnalle vaihtoehtoinen väline, joka ei edellytä puhelinta ja joka toimii pääsääntöisesti vain sähköisessä asiointissa.

Lainsäädäntötyöryhmä työskentelee digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi asetetun hankkeen ohjausryhmän alaisuudessa. Ohjausryhmä hyväksyy 8.10.2020 tehdyn asettamispäätöksen mukaisesti lainsäädäntötyöryhmän luonnoksen hallituksen esitykseksi. Ohjausryhmän on hyväksyttävä luonnos ennen, kuin lainsäädäntötyöryhmä luovuttaa sen valtiovarainministeriölle. Ohjausryhmä voi hyväksyä toiminnallisia kuvauksia tai antaa muita linjauksia, jotka lainsäädäntötyöryhmän olisi työssään huomioitava. Ohjausryhmä voi myös tarkentaa edellä kuvattua tehtävänantoa sekä antaa lainsäädäntötyöryhmälle toimeksiannon laatia hankkeen tavoitteisiin liittyviä selvityksiä.

Lainsäädäntötyöryhmän on esiteltävä hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin ja aikatauluun vaikuttavat merkittävät linjaukset ohjausryhmän päätettäväksi. Lainsäädäntötyöryhmän on esiteltävä ohjausryhmän päätettäväksi myös sellaiset lainsäädännön valmistelua koskevat ratkaisut, jotka merkitsevät olennaista poikkeamaa ohjausryhmän sille antamista toiminnallisista kuvauksista tai muista linjauksista.

Lainsäädäntötyöryhmän on työssään huomioitava erityisesti:

1. viranomaisten tehtävien ja toimivallan sekä tarvittavien hallinnollisten menettelyiden edellyttämät säädösmuutostarpeet;
2. tietosuojaa, tietoturvallisuutta ja tiedonhallintaa koskeva sääntely, sekä tämän sääntelyn asettamat vaatimukset valmistelulle;
3. sähköisen asiointin turvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitäminen sekä edistäminen niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla ja sähköisen tunnistamisen saatavuus koko yhteiskunnan tarpeisiin;
4. soveltuva EU-lainsäädäntö, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta sekä siihen tehtävät muutokset.

Lainsäädäntötyöryhmän tulee työnsä aikana huolehtia eri hallinnonaloja edustavien ministeriöiden osallistamisesta siten, että lainsäädännön muutostarpeet ja niiden vaikutukset tulevat riittäväällä tavalla huomioituksi.

Vaikutusarvioinnin alatyöryhmän tehtävänä on tuottaa lainsäädäntötyöryhmän edellyttämät selvitykset hankkeen ja valmisteltavan lainsäädännön vaikutuksista. Alatyöryhmän on laadittava selvityksensä siten, että lainsäädäntötyöryhmä voi niiden perusteella arvioida erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja laatia hallituksen esityksen luonnokseen tarvittavat kuvaukset esityksen pääasiallisista vaikutuksista. Alatyöryhmän on laadittava selvityksensä säädösehdotusten vaikutusten arvioinnista annettujen ohjeiden mukaisesti. Alatyöryhmän tulee kuulla keskeisiä yksityisen ja julkisen sektorin sidosryhmiä laatiessaan vaikutusarviointeja. Keskeisiä sidosryhmiä ovat esimerkiksi kunnat, Kansaneläkelaitos, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston toimijat sekä kaupan ala.

Organisointi

Lainsäädäntötyöryhmä

Puheenjohtaja:

Maarit Huotari, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Aino Salmi, johtava asiantuntija, sisäministeriö

Sami Aalto, hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Elina Immonen, yksikön johtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Liisa Huhtala, Hallitusneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö

Teemupekka Virtanen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Asiantuntijat:

Anne Lohtander, johtava asiantuntija, liikenne- ja viestintävirasto

Katja Lingonheimo, varmennehallintopäällikkö, Digi- ja väestötietovirasto

Juhani Ruutu, ylitarkastaja, poliisihallitus

Sihteeristö:

Emilia Laitala, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Laura Kolinen, ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Hallinnollinen sihteeri:

Sanna-Mari Kirjalainen, assistentti, valtiovarainministeriö

Vaikutusarvioinnin alatyöryhmä

Puheenjohtaja:

Markus Rahkola, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Mikko Levämäki, erityisasiantuntija, sisäministeriö

Laura Kolinen, ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Anne Lohtander, johtava asiantuntija, liikenne- ja viestintävirasto

Hannu Mäkelä, kehitysjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto

Päivi Pösö, ryhmäpäällikkö, poliisihallitus

Jan Jääskeläinen, vanhempi ekonomisti, kilpailu- ja kuluttajavirasto

Sihteeristö:

Juha Mitrunen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Kimmo Mäkinen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Hallinnollinen sihteeri:

Päivi Anttila, hankekoordinaattori, valtiovarainministeriö

Sukupuolten tasa-arvo

Lainsäädäntötyöryhmän kokoonpano ei vastaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentissa edellytettyä 40 prosentin sääntöä. Nimeämispyyntöissä on pyydetty jäsenorganisaatioita nimeämään sekä mies- että naispuolisia jäseniä. Asettamispäätöksen valmistelussa on pyritty mahdollisuuksien mukaan valitsemaan jäsenet säännön mukaisesti, mutta lainsäädäntötyöryhmän osalta edellytys ei täyty. Hankkeen asiantuntemusvaatimukset huomioiden on kuitenkin katsottu perustelluksi määrätä työryhmän jäsenet esitetyn mukaisesti.

Kustannukset ja rahoitus

Lainsäädäntötyöryhmän ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.01. Mahdollisista hankinnoista päättää valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriö voi teettää

lainsäädäntötyöryhmän pyynnön perusteella lainsäädäntötyöryhmän ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmän tehtäväksiantoon liittyviä selvityksiä.

Kuntaministeri

Sirpa Paatero

Hallitusneuvos, ICT-johtajan sijaisena

Sami Kivivasara

Jakelu

Poliisihallitus
 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
 TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
 LVM Liikenne- ja viestintäministeriö
 STM Sosiaali- ja terveysministeriö
 Digi- ja väestötietovirasto
 OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö
 SM Sisäministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus, Juhani Ruutu
 Poliisihallitus, Päivi Pösö
 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Anne Lohtander
 LVM TIO Turvallisuusyksikkö, Laura Kolinen
 LVM TIO Tietoliiketoimintayksikkö, Elina Immonen
 STM OHO Digitalisaation ja tiedonhallinnan yksikkö, Teemupekka Virtanen
 VM JulkICT Palveluiden ja turvallisuuden ohjausyksikkö, Sanna-Mari Kirjalainen
 VM JulkICT Digitalisaatio, Juha Mitrunen
 VM JulkICT Digitalisaatio, Maria Nikkilä
 VM JulkICT Digitalisaatio, Kimmo Mäkinen
 VM JulkICT Digitalisaatio, Markus Rahkola
 VM JulkICT Tietopolitiikka, Sami Kivivasara
 VM JulkICT Tietopolitiikka, Maarit Huotari
 VM JulkICT Tietopolitiikka, Emilia Laitala
 Digi- ja väestötietovirasto, Katja Lingonheimo
 Digi- ja väestötietovirasto, Hannu Mäkelä
 OKM LAMOS Strategisen ohjauksen vastuualue, Sami Aalto
 SM HKO Tietohallinto, Mikko Levämäki
 SM PO Poliisitoiminnan ohjausyksikkö, Aino Salmi
 kilpailu- ja kuluttajavirasto*, Jan Jääskeläinen